

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izipitna pola 1 ≡

1. feladatlap

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Általános földrajz – A világ és Európa földrajza

Sreda, 6. junij 2012 / 90 minut
2012. június 6., szerda / 90 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt egy értékelőlapot is kap. A feladatlap
egy színes mellékletet is tartalmaz.*

**SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA**

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnék szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani.
A feladatlap 16 oldalas, ebből 2 üres. A színes melléklet terjedelme 4 oldal.*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 28 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassa vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapra!

A feladatlap 28 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

Prazna stran
Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

Obća / Általános

1. Obkrožite črko pred pravilno trditvijo.

Karikázza be a helyes állítás előtti betűt.

- A Ozračje se večinoma segreva neposredno z absorbiranjem kratkovalovnega sevanja Sonca.
A légkör többnyire közvetlenül a Nap rövidhullámú sugárzása elnyelésével melegszik fel.
- B Ozračje se večinoma segreva posredno z absorbiranjem dolgovalovnega sevanja Zemljinega površja.
A légkör többnyire közvetetten a Föld felszínének hosszuhullámú sugárzása elnyelésével melegszik fel.

(1 točka/pont)

2. Imenujte procese prehajanja vode v različna agregatna stanja, ki so na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 označeni s črkami A, B in C.

Nevezze meg azokat az folyamatokat, amelyek során a víz különböző állagúvá válik, és amelyek az 1. sz. feladatlap mellékletében az 1. sz. képen A, B és C betűkkel vannak jelölve.

A _____

B _____

C _____

(2 točki/pont)

3. Imenujte pojav, povezan z navpično razporeditvijo temperature zraka, ki ga prikazuje slika 2 v Prilogi k Izpitni poli 1. Pojasnite, zakaj se ob tem pojavu, še posebno, če traja dlje časa, po gosto poseljenih dolinah in kotlinah navadno poslabša kakovost zraka.

Nevezze meg azt a jelenséget, amely a levegő hőmérsékletének függőleges elrendezésével kapcsolatos, és amely az 1. sz. feladatlap mellékletében a 2. sz. képen látható. Magyarázza meg, hogy e jelenség általában miért rontja a levegő minőségét a sűrűn lakott völgyekben vagy medencékben, különösen akkor, ha hosszabb ideig tart.

Pojav / Jelenség: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

_____

_____

(2 točki/pont)

4. Obkrožite črko, ki na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 1 označuje območje z večjo relativno vlažnostjo zraka.

Karikázza be azt a betűt, amely az 1. sz. feladatlap mellékletének 2. sz. képén a levegő nagyobb viszonylagos nedvességtartalmát jelöli.

A   B

(1 točka/pont)

5. Pojasnite, kako toplogredni plini v atmosferi povzročajo učinek tople grede, in imenujte enega od njih.

Magyarázza meg, hogyan okoznak üvegházhatást az üvegházi gázok az atmoszférában, majd nevezze meg ezek egyikét.

Pojasnitev / Magyarázat: _____

_____

_____

_____

Toplogredni plin / Üvegházi gáz: _____

(2 točki/pont)

6. Kraji, ki so v preglednici označeni s črkami A, B, C, D in E, ležijo na isti geografski širini, kljub temu pa so njihove povprečne januarske temperature zelo različne. Izpišite črko, ki označuje kraj z najbolj celinsko lego, in vzročno-posledično pojasnite svojo odločitev.

Habár ugyanazon a földrajzi szélességen fekszenek azok a helyek, amelyek a táblázatban A, B, C, D és E betűkkel vannak jelölve, az ott mért átlagos januári hőmérsékletek ennek ellenére igen eltérőek. Írja le azt a betűt, amely a legkontinentálisabb fekvésű helyet jelöli, és döntését ok-okozati összefüggéssel magyarázza is meg.

Kraji / Helyek	A	B	C	D	E
Povprečna januarska temperatura Átlagos januári hőmérséklet	8 °C	-12 °C	-6 °C	10 °C	3 °C

Kraj / Hely: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

_____

_____

_____

(2 točki/pont)

Svet 1 / A világ 1

7. Imenujte reko v Afriki, ki jo po značilnih odsekih prikazuje slika 3 v Prilogi k Izpitni poli 1.

Nevezze meg azt az afrikai folyót, amelyet az 1. sz. feladatlap mellékletében a 3. sz. kép ábrázol annak jellegzetes szakaszai szerint.

Reka / Folyó: _____

(1 točka/pont)

8. Opišite eno pozitivno in eno negativno posledico zgraditve Asuanskega jezu za pokrajino pod jezom na reki, imenovani v nalogi 7.

Írja le az Asszuáni-gát megépítésének egy pozitív és egy negatív következményét a 7. feladatban megnevezett folyó menti gát alatti tájra.

Opis pozitivne posledice / A pozitív következmény leírása: _____

_____

Opis negativne posledice / A negatív következmény leírása: _____

_____

(2 točki/pont)

9. Pri vsaki trditvi obkrožite morski tok, za katerega trditev velja.

Minden állításnál karikázza be a rá vonatkozó tengeráramlás nevét.

Obliva severozahodno obalo Afrike.

Afrika északnyugati partját mossa.

Benguelski	Kanarski	Agulhaški
<i>Benguela-</i>	<i>Kanári-</i>	<i>Agulhas-</i>

Premika se od nižjih geografskih širin k višjim.

Az alacsonyabbtól a magasabb földrajzi szélességek felé mozog.

Benguelski	Kanarski	Agulhaški
<i>Benguela-</i>	<i>Kanári-</i>	<i>Agulhas-</i>

Skupaj s suhimi pasati vpliva na nastanek puščave Namib.

A száraz passzátszelekkel együtt hatással van a Namib-sivatag keletkezésére.

Benguelski	Kanarski	Agulhaški
<i>Benguela-</i>	<i>Kanári-</i>	<i>Agulhas-</i>

(2 točki/pont)

10. S črko B je na sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 označeno Tanganjiško jezero. Napišite vrsto jezera po nastanku in imenujte višavje, v katerem jezero leži.

Az 1. sz. feladatlap mellékletében a 4. sz. képen a Tanganyika-tó B betűvel van jelölve. Írja le, milyen tóról van szó keletkezését tekintve, és nevezze meg azt a fennsíkot, ahol található.

Vrsta jezera / A tó fajtája: _____

Višavje / Fennsík: _____

(2 točki/pont)

11. Na sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 je s puščico označen del reke Kongo, kjer ta ni plovna. Opišite vzrok za to.

Az 1. sz. feladatlap mellékletében a 4. sz. képen nyíllal jelöltük a Kongó folyó halyózásra alkalmatlan szakaszát. Írja le ennek az okát.

_____

_____

(1 točka/pont)

12. Imenujte rudo, ki jo izkoriščajo na območju, na sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 označenem s črko A, in razložite način prevoza te rude od nahajališča do mesta Matadi.

Nevezze meg azt az ércet, amelyet az 1. sz. feladatlap mellékletében a 4. sz. képen A betűvel jelöltek, és írja le szállításának módját leíróhelyétől Matadi városáig.

Ruda / Érc: _____

Razlaga / Magyarázat: _____

_____

_____

(2 točki/pont)

Svet 2 / A világ 2

13. Izmed naštetih narodov obkrožite tistega, ki je najprej koloniziral Severno Ameriko.

A felsorolt nemzetek közül karikázza be azt, amely elsőként gyarmatosította Észak-Amerikát.

Italijani   Kitajci   Nemci   Francozi   Mehičani
olaszok   kínaiak   németek   franciák   mexikóiak

(1 točka/pont)

14. Opišite dva različna vzroka za izredno hitro rast števila prebivalcev ZDA od sredine 19. stoletja naprej.

Írjon le két különböző okot, amelyek következtében az USA lakosságának száma rendkívül gyorsan növekedett a 19. század közepétől kezdve.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki/pont)

15. Na sliki 5 v Prilogi k Izpitni poli 1 so s črkami označena območja z različnimi poselitvenimi značilnostmi ZDA. V spodnji preglednici z znakom + označite območje, za katero velja posamezna trditev. Posamezno območje označite le enkrat.

Az 1. sz. feladatlap mellékletében a 5. sz. képen betűkkel vannak jelölve az USA különböző lakosságú területei. Jelölje meg + jellel azt a területet a táblázatban, amelyre az adott állítás vonatkozik. Csak egyszer jelölje az egyes területeket.

Trditev Állítás	Območje A A terület	Območje B B terület	Območje C C terület	Območje D D terület
Značilni so številni indijanski rezervati. <i>Számos indiánrezervátum jellemzi.</i>				
Na območju je najvišji delež črnskega prebivalstva v ZDA. <i>Az USA-ban a feketék aránya e területen a legmagasabb.</i>				
Med prebivalstvom je izredno razširjen španski jezik. <i>A lakosság között rendkívül elterjedt a spanyol nyelv.</i>				
Poselitev podeželja je podobna kakor v Evropi. <i>A vidék lakossága hasonló, mint Európában.</i>				

(2 točki/pont)

16. Razložite proces amerikanizacije in opišite, kako je vplivala na način življenja priseljenega prebivalstva.

Magyarázza meg az amerikanizáció folyamatát, és írja le, hogyan befolyásolta a beköltözők életmódját.

Razlaga / Magyarázat: _____

_____

Opis / Leírás: _____

_____

(2 točki/pont)

17. Imenujte značilno četrt ameriških velemest, v kateri živijo manj premožni prebivalci, in pojasnite dva vzroka za večji delež revnega prebivalstva v teh delih velemest.

Nevezze meg az amerikai nagyvárosoknak azt a jellegzetes városnegyedét, ahol kevésbé vagyonos lakosság él, és magyarázza meg két okát annak, miért magasabb a szegény lakosság aránya ezekben a városrészekben.

Mestna četrt / Városnegyed: _____

Vzroka / Okok:

1 _____

_____

2 _____

_____

(3 točke/pont)

Evropa 1 / Európa 1

18. Imenujte državi Severne Evrope, ki nista članici Evropske unije.

Nevezze meg azt a két észak-európai országot, amelyek nem tagjai az Európai Uniónak.

(2 točki/pont)

19. Obkrožite črko pred pravilnima trditvama.

Karikázza be a két helyes állítás előtti betűt.

- A Zahodni del Skandinavskega polotoka je po nastanku mlajši od vzhodnega.
A Skandináv-félsziget nyugati része későbbi keletkezésű, mint a keleti.
- B Pribaltske države v celoti ležijo na Baltskem ščitu.
A balti államok teljes egészében a Balti-pajzs területén fekszenek.
- C Na Danskem prevladujejo rečni nanosi.
Dániában folyami hordalékok az uralkodóak.
- D Finska je dežela tisočerih ledeniških jezer.
Finnország az ezer gleccsertő országa.

(2 točki/pont)

20. Na sliki 6 v Prilogi k Izpitni poli 1 sta s črkama A in B označeni litosferski plošči, ki se stikata na Islandiji. Imenujte dve celini, ki ležita na označenih litosferskih ploščah, in opišite spreminjanje razdalje med celinama v prihodnje.

Az Izlandon érintkező két kőzetlemez A és B betűvel van jelölve az 1. sz. feladatlap mellékletének 6. sz. képén. Nevezze meg a két megjelölt kőzetlemezen fekvő földrészt, és írja le, hogyan fog változni a két földrész közti távolság a jövőben.

A _____

B _____

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

21. Slika 7 v Prilogi k Izpitni poli 1 prikazuje Julijske Alpe, slika 8 v Prilogi k Izpitni poli 1 pa Skandinavsko gorovje. Imenujte tip reliefa glede na nastanek, ki je značilen za obe gorovji, in ju primerjajte glede značilnosti preoblikovanja v pleistocenu.

Az 1. sz. feladatlap mellékletében a 7. sz. kép a Júliai-Alpokát, míg a 8. sz. kép a Skandináv-hegységet ábrázolja. Keletkezésüket tekintve nevezze meg a mindkét hegységre jellemző domborzati típust, és hasonlítsa össze átalakulásuk jellegzetességeit a jégkorszakban.

Tip reliefa / Domborzattípus: _____

Primerjava / Összehasonlítás: _____

_____
(2 točki/pont)

22. Opišite dva vzroka, zaradi katerih promet po številnih norveških fjordih poteka bolj po morju kakor po kopnem.

Írjon le két olyan okot, amelyek következtében számos norvég fjordban a közlekedés inkább a tengeren, mintsem a szárazföldön zajlik.

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

(2 točki/pont)

Evropa 2 / Európa 2

23. Državam na levi strani pripišite po dve črki trditev na desni strani, ki veljajo za posamezno državo. Vsako črko vpišite le enkrat.

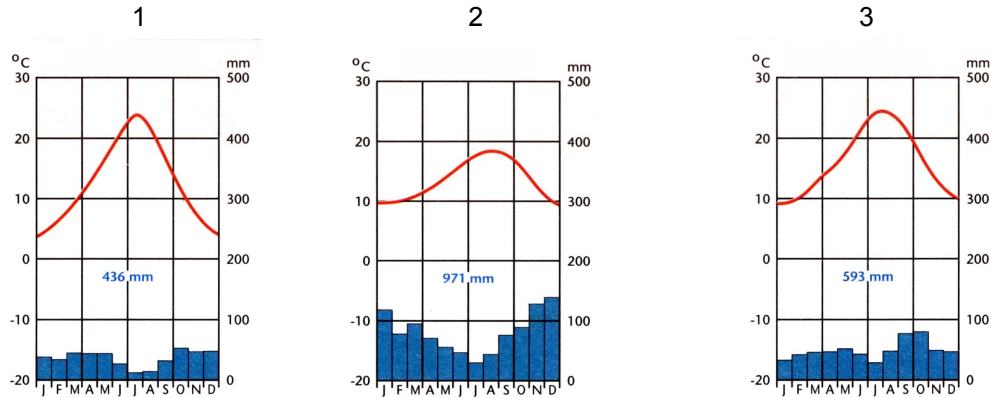
Írjon a bal oldalon található országokhoz két-két olyan betűt, amelyek a jobb oldalon lévő állítások közül rájuk vonatkoznak. Minden betűt csak egyszer írhat le.

_____ Španija / Spanyolország	A	V severozahodnem delu živi francoska manjšina. <i>Francia kisebbség él az északnyugati részében.</i>
_____ Italija / Olaszország	B	Industrija je izrazito zgoščena v dveh središčih. <i>Kifejezetten két központba tömörül az ipara.</i>
_____ Grčija / Görögország	C	Manjšina v državi so Galičani. <i>A galíciaiak az ország kisebbsége.</i>
	D	V državi pridelajo največ bombaža v Evropi. <i>Európában a legtöbb gyapotot ebben az országban termesztik.</i>
	E	Glavna turistična območja so ob jadranski obali. <i>Fő turisztikai térségei az Adriai-tenger partján vannak.</i>
	F	Glavno mesto je v osrčju države. <i>Fővárosa az ország központi részén található.</i>

(2 točki/pont)

24. Klimogrami 1, 2 in 3 na sliki 1 prikazujejo značilnosti podnebja v treh španskih mestih, od katerih eno leži v osrednjem delu Pirenejskega polotoka. Mestoma, ki sta na sliki 2 označeni s točkama, pripišite številko ustreznega klimograma.

Az 1. sz. kép 1, 2 és 3 klímadiagramja három spanyol város jellegzetes éghajlatát ábrázolja. Közülük egyik a Pireneusi-félsziget középső részén fekszik. Írja a 2. sz. képen ponttal jelölt városokhoz a rájuk vonatkozó klímadiagram számát.

Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 42. Modrijan. Ljubljana)

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 54. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki/pont)

25. Imenujte podnebni tip, katerega značilnosti prikazuje klimogram 2 na sliki 1.

Nevezze meg azt az éghajlattípust, amelynek jellegzetességeit az 1. sz. kép 2. sz. klímadiagramja ábrázolja.

(1 točka/pont)

26. Opišite, zakaj je v krajih, katerih podnebne značilnosti prikazujejo klimogrami 1, 2 in 3 na sliki 1, poleti manj padavin.

Írja le, miért hull nyáron kevesebb csapadék azokban a városokban, amelyek éghajlati jellegzetességeit az 1. sz. kép 1, 2 és 3 klímadiagramjai mutatnak be.

(1 točka/pont)

27. Podnebje v Španiji vpliva tudi na kmetijstvo. Pojasnite, kako temperature in padavine vplivajo na to, da se je v Južni Evropi uveljavila poletna praha (začasno neobdelano zemljišče) in ne zimska kakor v drugih delih Evrope.

Spanyolországban az éghajlat a mezőgazdaságot is befolyásolja. Magyarázza meg, hogyan befolyásolta a hőmérséklet és a csapadék azt a jelenséget, hogy Európa többi részével ellentétben Dél-Európában a téli helyett a nyári ugar (ideiglenesen nem művelt földterület) érvényesült.

Vpliv temperatur / Hőmérsékleti hatás: _____

Vpliv padavin / Csapadékhatás: _____

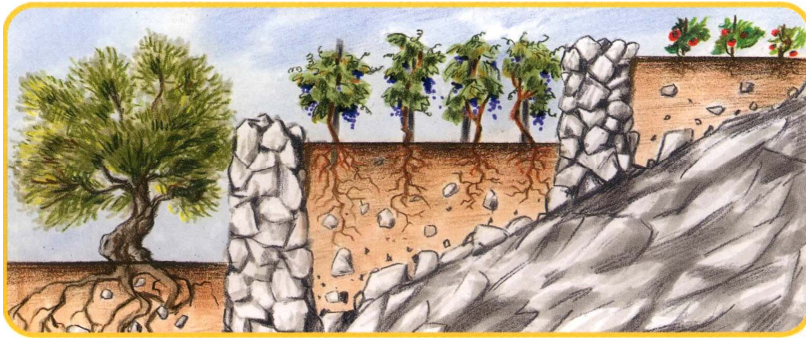

(2 točki/pont)

28. Slika 3 kaže star način kmetovanja v nekaterih delih Južne Evrope. Pojasnite vzrok za tako obdelovanje zemlje v preteklosti in vzrok za njegovo opuščanje v sedanjosti.

A 3. sz. kép egy Dél-Európa egyes részein alkalmazott régi mezőgazdálkodási módot ábrázol. Magyarázza meg, miért művelték így a földet a múltban, és mi vezetett ennek elhagyásához.

Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., 1999: Živim v Evropi, zemljepis za 6. razred osnovne šole, str. 61. Modrijan. Ljubljana)

Pojasnitev vzroka / *Az ok magyarázata:* _____

_____

_____

Razlog za opuščanje / *Elhagyásának oka:* _____

_____

_____

(2 točki/pont)

Prazna stran
Üres oldal